

Metodika pro práci se třídou

Přechod na druhý stupeň ZŠ

Název: *Stěhujeme se o stupeň výš.*

Cíl: *Uvědomění si a pojmenování žádoucího a nežádoucího chování ve třídě při příležitosti přechodu z 1. na 2. stupeň.*

Časová náročnost: *30 minut.*

Od kolika let je aplikace vhodná: *Konec 5. třídy, začátek 6. třídy (s úpravou při zadání lze použít i v jiných ročnících).*

Instrukce k realizaci: *Když se lidé stěhují do nového bytu nebo na novou adresu, často využijí této příležitosti k tomu, aby si udělali pořádek ve svých věcech. Do nového prostředí si s sebou neberou věci, které jim nedělají radost nebo dobře nefungují, ale zabalí si to, co stále chtějí mít ve svém životě. I vy při přechodu z 1. na 2. stupeň můžete využít tohoto „stěhování“ k podobnému úklidu. Rozdělte se do skupin po 3–4 žácích a zamyslete se nad tím, co vám bylo z dosavadních zážitků na 1. stupni příjemné, z čeho jste měli radost a jaké chování byste znovu rádi viděli i po přesunu na 2. stupeň. To napište dovnitř kresby, kde je kufr (kresbu najdete na druhé straně a je volně k dispozici ke kopírování a k rozdělení dětem). Chování, které jste zažili, ale příjemné vám nebylo a byli byste neradi, aby se znovu objevilo, napište na obrázek do koše. Případně je můžete ještě nechat děti napsat na volný papír a ten opravdu hodit do reálného koše. Jako symbol toho, že už o takové chování nestojíte.*

Následná práce se skupinou: *Žáci prezentují výsledky své práce před skupinou, lektor zapisuje nápady na tabuli do dvou sloupců: „čeho se chceme zbavit“ a „co si bereme s sebou“, poté následuje diskuse o odpovědnosti za výskyt žádoucího a nežádoucího chování. Lze vytvořit i materiál na nástěnku a mít jej na očích v následujícím období. V rámci třídnických hodin se k němu při upevňování odpovědnosti dětí za komunikaci a chování ve třídě.*

Otázky: *Kdo může ovlivnit to, jestli se chování, které se ocitlo „v koši“, objeví znovu ve vaší třídě? Jak můžete reagovat ve chvílích, kdyby se někdo pokusil zavádět takové chování do reality? Jak můžete ochránit a podpořit chování, kterého si ceníte a chcete, aby se ve třídě objevovalo?*
Poznámka: Na tuto diskusi lze navázat v další třídnické hodině – nácviky chování v uvedených situacích.

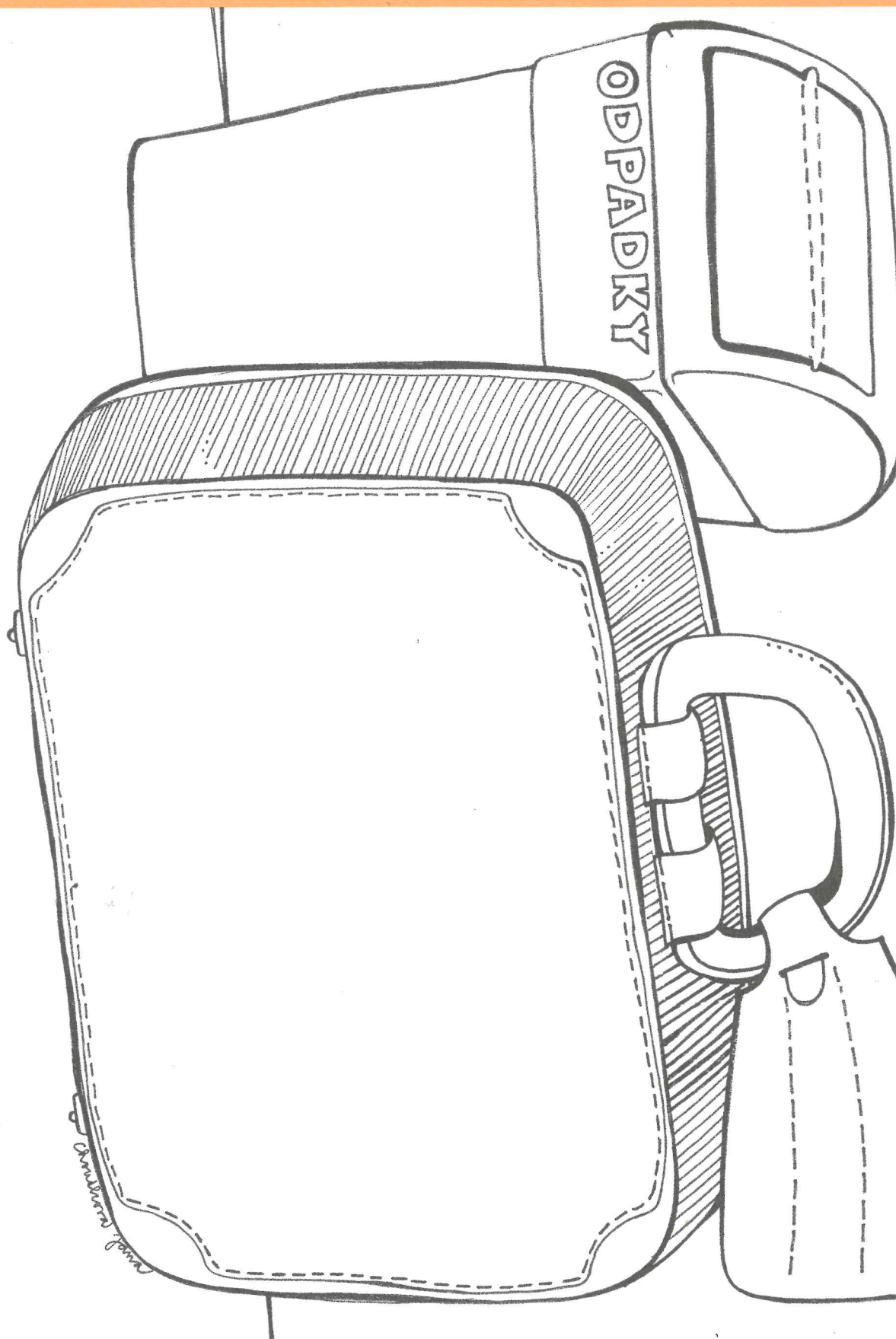
Případná rizika spojená s aplikací: *Existuje možnost, že žáci v rámci hodnocení chování budou mít tendence poukazovat na konkrétního žáka, který se choval nevhodným způsobem. Je důležité, aby pedagog v takový moment vyzdvihl myšlenku, že nehodnotíme konkrétního člověka, ale pouze určitý typ chování, které se nám nelíbí a nelíbilo by se nám u nikoho, nezávisle na konkrétní osobě.*

Poznámky realizátora:

Vlastní prožitek hry/techniky:

Metodiku zpracovala Mgr. Gabriela Sedláčková

Stěhujeme se o stupeň výš

Metodiku zpracovala Mgr. Gabriela Sedláčková

Základní charakteristiky hry/techniky a možnosti jejího využití v primární prevenci

Název: *Bez práce nejsou koláče aneb Koláž dobrého života.*

Cíl: *Uvědomění si svého chtění ve vztahu k budoucnosti.*

Časová náročnost: *20 minut.*

Od kolika let je aplikace vhodná: *Od 8 let.*

Instrukce k realizaci: *Děti si vezmou čtvrtku, dáme jim k dispozici řadu novin, časopisů a obrázků s pastelkami. Ukážeme jim, jak se dělá koláž, a zadáme, že mají najít obrázky tak, aby vytvořily koláž obraz toho jak by chtěly žít. Necháme jim čas.*

Varianta pro děti s nízkou schopností psát: *Totožná s instrukcí.*

Následná práce se skupinou: *Koláže dají děti na své židličky a postupně si je všechny děti navzájem prohlédnou. Pak vždy každé dítě dá v kruhu do středu na zem svůj papír a popisuje, co to znamená, jak by to chtělo.*

Otázky: *Proč chceš to, co chceš? Co pro to uděláš, abys toho v životě dosáhl. Nic nepříjde samo. Jak můžeme napomoci tomu, aby se naše koláž dobrého života naplnila? Pokud se jedná o děti starší, můžeme jim dát za úkol napsat o této koláži pár řádek ve škole či za domácí úkol a navázat tak opakovaně na smysl techniky.*

Případná rizika spojená s aplikací: *Nelze vyloučit, že děti mladšího školního věku budou mít koláž velmi naivní, nerealistickou. Což ovšem není na závadu. Je třeba vytvářet průběžně povědomí, že to, co chceme, je třeba naplňovat vlastními silami.*

Poznámky realizátora:

Vlastní prožitek hry/techniky:

Bez práce nejsou koláče aneb Koláč dobrého života

Vyučování jako podnětné zážitkové pole
PhDr. Helena VRBKOVÁ

Základní charakteristiky hry/techniky a možnosti jejího využití v primární prevenci

Název: *Myslím si...*

Cíl: *Technika je zaměřena na bližší sebepoznání a sblížení nově vznikající třídy. Zároveň slouží k rozvíjení pozitivního vnímání ostatních lidí.*

Časová náročnost: *Dle velikosti skupiny od 20 do 40 minut.*

Od kolika let je aplikace vhodná: *Od 8 let. Děti, které ještě neumějí psát, je možné postavit do kruhu naproti sobě a dát jim instrukci, aby si na zadané téma jen povídaly.*

Instrukce k realizaci: *Rozstříhejte papír na jednotlivé lístečky a doplňte věty tak, abyste každému ze třídy dali jeden lísteček. Každý si chtě nechtě čas od času uvědomujeme první dojem z druhého člověka. Moment, kdy si o něm začneme něco myslet. To potom ovlivňuje chování k tomuto člověku. Tato technika se vztahuje na vědomé podchycení prvního dojmu z druhých lidí. Ale budeme se zaměřovat pouze na pozitivní charakteristiky či dojmy z druhého člověka. Negativní či jinak nepříjemné pocity nerozvíjíme, ale naopak se snažíme rozvíjet kladné dojmy a představy.*

Následná práce se skupinou: *Pokud účastníci souhlasí, mohou přečíst, jaký dojem dělají na ostatní ve skupině. Lze též nechat přečíst jen některé dojmy. Případně rozvíjet pocity, které tato technika vyvolala v rámci svého průběhu.*

Doporučené otázky při rozboru: *Jak se vám s touto technikou pracovalo? Jaké pocity ve vás vyvolávala? Míváte potíže s prvním dojmem? Je první dojem důležitý? Jaké procesy se na prvním dojmu účastní? Je objektivní? Je v něm skryté riziko? Jaké? Jsou v něm schované výhody? Jaké? Jaké máte zkušenosti s prvním dojmem? Co jste se dozvěděli dnes při této technice? Co je vám z toho více příjemné? Co je vám z toho méně příjemné?*

Případná rizika spojená s aplikací: *Je třeba dát důrazně instrukci, že nelze sdělovat negativní dojmy. Někdy, zvláště u mladších dětí či ve třídě s šikanou, hrozí zvýšený výskyt negativních, tudíž zraňujících dojmů.*

Jiné poznámky: *Je dobré schovat si první dojmy, které se dozvíte na počátku vzniku třídy, je zajímavé po čase zveřejnit, co vám bylo napsáno a jak vás skupina zná po čase.*

Vlastní prožitek hry/techniky:

Myslím si

Pište zásadně a pouze pozitivní dojmy z druhého člověka!
Na negativní informace máme dost lidí v reálném životě.

Překvapilo mě...	Vypadáš...	Možná že...	Můj dojem...
Mohl/a bys být...	Na první pohled...	Připomínáš mi...	Jsi...
Zdáš se mi...	Překvapilo mě...	Hned jak jsem tě viděl/a...	Připomínáš mi...
Jsi jako...	Můj dojem...	Myslím si, že jsi...	Jsi...
Vypadáš jako...	Můj první dojem...	Jsi jako...	Na první pohled...
Myslím si, že...	Můj dojem z tebe...	Jsi jako...	Teda...
Zdáš se mi...	Vypadáš...	Na první pohled...	Možná že ...

Vyučování jako podnětné zážitkové pole
PhDr. Helena VRBKOVÁ

Základní charakteristiky hry/techniky a možnosti jejího využití v primární prevenci

Název: *Mám na tobě rád..., ale zlobí mě, že...*

Cíl: *Nácvik přijatelné zpětné negativní vazby jako předpokladu pro fungující komunikaci. Konstruktivní kritika.*

Časová náročnost: *15 minut.*

Od kolika let je aplikace vhodná: *Od 6 let.*

Instrukce k realizaci: *Sedneme si do kruhu (je dobré mít symbolickou růži s trny). Bude me trénovat dovednost říci druhému, co nás na něm zlobí, takovou formou, která nebude urážlivá. A zároveň mu říci, co na něm máme rádi. Slušná forma má daleko větší šanci na úspěch v tom smyslu, že se druhý ve svém chování pozmění. Jeden z vás začne, vstane a dojde k někomu. Stoupne si před něj a řekne: „Mám na tobě rád..., ale zlobí mě na tobě, když...“ Ten si to vyslechne, nebude se obhajovat. Odpoví: „Jsem rád, že jsi mi to řekl, zamyslím se nad tím.“ Předáme mu symbolickou růži s trny. A potom si sám vybere někoho dalšího a celé se to opakuje. Je důležité ohlídat si formu a to, aby děti neobhajovaly své jednání. Zároveň je důležité nespěchat a trvat na celé formulaci vět.*

Následná práce se skupinou: *Soustředíme se na to, zda se děti dozvěděly něco nového. Co s tím udělají, jak změní své chování. Na to, zda pokud to vědí, mění své chování, či ne. Dále rozebereme, proč, přestože nás někdo upozorňuje na naše chování, my s tím nic neděláme. Na dovednost naslouchání.*

Otázky: *Jak se vám to říkalo? Jak se vám to poslouchalo? Slyšeli jste už od někoho, že by mu vadilo určité vaše chování? Co jste s tím udělali? Proč často nerespektujeme to, co nám druzí vytýkají? Čím to je, že nechceme vyjít vstříc druhému a změnit jednání? Je důležité se zamýšlet nad tím, co druhým na nás vadí? Co je to umění naslouchat? Co udělám pro zlepšení svého kontaktu s druhými?*

Případná rizika spojená s aplikací: *Je třeba si hlídat, aby sdělení byla klidná, aby se do techniky nepromítala agresivita skrytá ve třídě. Je možné požádat, aby děti říkaly obsah s menší citovou podbarveností. Dále hrozí riziko, že se z techniky stane formální říkankový proces. Je třeba přibrzdit a vstoupit do techniky a případným dotazem na pocity dané dítě vtáhnout do uvědomění si prožitku.*

Vždy po absolvování této techniky je nutné zařadit techniku s pozitivní zpětnou vazbou. Například Ruku nebo Kytíčku či něco jiného, kde se děti o sobě dozvědí příjemné věci.

Poznámky realizátora:

Vlastní prožitek hry/techniky:

Mám na tobě rád..., ale zlobí mě, že...

Vyučování jako podnětné zážitkové pole
PhDr. Helena VRBKOVÁ